

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 27. juni 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 27. juna 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE DOKAZA BEZ
POSREDSTVA SVJEDOKA KOJI SE ODNOSI NA SVJEDOKINJU DOROTHEU
HANSON**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po zahtjevu za prihvatanje bez posredstva svjedoka jednog broja dokumenata navedenih u "Obavještenju tužilaštva u vezi s izvještajem vještaka Dorothee Hanson", dostavljenom 1. juna 2011. (dalje u tekstu: Obavještenje) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) je 9. aprila 2009. dostavilo obavještenje o objelodanjivanju izvještaja koji je napisala Dorothea Hanson, predloženi vještak tužilaštva, i o svojoj namjeri da se na suđenju osloni na taj izvještaj, u skladu s pravilom 94*bis*(A) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹ U skladu s pravilom 94*bis*(B), optuženi je zatim obavijestio Vijeće da neće osporavati ni stručnost gđe Hanson ni relevantnost njenog izvještaja, ali da je želi unakrsno ispitati i da zadržava pravo da "na suđenju iznese prigovor u vezi s mišljenjima iznesenim izvan domena stručnosti svjedokinje ili s relevantnošću konkretnih iskaza" koje ona bude dala.²

2. Dana 1. juna 2011. godine, sedmicu dana prije nego što je Dorothea Hanson trebala svjedočiti, tužilac je dostavio Obavještenje, kojim obavještava optuženog i Vijeće da namjerava ponuditi njen izvještaj i da tokom njenog svjedočenja namjerava koristiti 39 dokumenata.³ Tužilac je u Obavještenju takođe zatražio da se bez posredstva svjedoka "za sve potrebe" prihvate "dodatna 34 izabrana dokumenta" koja je gđa Hanson koristila prilikom sastavljanja izvještaja ponuđenog (dalje u tekstu: Zahtjev).⁴ Ti dokumenti su navedeni u Dodatku B Obavještenju (dalje u tekstu: dokumenti u Dodatku B), koji sadrži argumente tužioca o njihovoj relevantnosti, dokaznoj vrijednosti, pouzdanosti i načinu na koji se oni uklapaju u tezu optužbe.⁵

¹ Obavještenje tužioca o objelodanjivanju izvještaja vještaka Dorothee Hanson i njenog *curriculum vitae*, 9. april 2009.

² Odgovor na Obavještenje na osnovu pravila 94*bis*: Dorothea Hanson, 11. maj 2009., par. 3.

³ Obavještenje, par. 3.

⁴ Obavještenje, par. 3.

⁵ Obavještenje, Dodatak B.

3. Dorothea Hanson je započela svoje svjedočenje 9. juna 2011. Prvog dana njenog svjedočenja, nakon što je tužilac podnio njen izvještaj vještaka radi uvrštavanja u spis, uslijedila je sljedeća rasprava:⁶

g. ROBINSON: g. predsjedavajući, nemamo nikakav prigovor na izvještaj, ali, ako mogu, iskoristio bih ovu priliku da Vas upitam kakve su Vaše namjere u pogledu 34 dokumenta sadržana u aneksu B ili dodatku B obavještenju u vezi s ovom svjedočkinjom koja su takođe predložena bez posredstva svjedoka? To zbog toga što mislim da bi, ukoliko ih ne namjeravate prihvatiti, tužilac trebao znati za to, a ako razmišljate da ih prihvatite, postoji najmanje jedan na koji imamo prigovor i vjerovatno ga treba na to upozoriti.

SUDIJA KWON: Primjećujem da su ti dokumenti takozvani izvorni dokumenti, zar ne, gđo Sutherland, koji su citirani u -- jednom izvještaju vještaka?

gđa SUTHERLAND: Da, jesu, časni Sude. Ali, mi bismo zatražili da ti dokumenti budu prihvaćeni radi istinitosti sadržaja, a takođe kao izvorni dokumenti.

SUDIJA KWON: Pa zar nije bila naša praksa da, kada je riječ o tim izvornim dokumentima, izuzev ukoliko se o njima ne govori tokom svjedočenja vještaka, njih ne prihvatamo kao dokaze?

gđa SUTHERLAND: Časni Sude, Pretresno vijeće je ranije prihvatilo izvorne dokumente koji su bili ponuđeni na isti način kao dokumenti u dodatku B i napomenulo je da je ovakav način predlaganja dokumenata u skladu sa smjernicama i ranijim odlukama. To je bilo u vezi s vještakom dr Donijom, a radi se o transkriptu suđenja od 1. juna 2010., na stranicama od 3151, red 19, do 3152, red 8. I mogu da dodam da je tužilac bio selektivan u pogledu dokumenata iz dodatka B i koncentrisao se na ono što je bilo sporno između strana u postupku koliko mi to možemo predvidjeti. Ti dokumenti su stavljeni u kontekst u izvještajima i biće dalje kontekstualizovani od strane gđe Hanson tokom njenog jutrošnjeg svjedočenja. Pored toga, tužilac je ispunio ostale uslove za prihvatanje dokumenata bez posredstva svjedoka u opštem smislu i to je na osnovu vašeg naloga o proceduri za vođenje suđenja od 8. oktobra 2009., dodatak A, dio 7, paragraf R. Iz ovih razloga, tužilac bi na kraju svjedočenja gđe Hanson zatražio da dokumenti u dodatku B budu prihvaćeni u vezi s izvještajem i za sve druge potrebe.

SUDIJA KWON: Da li biste željeli odgovoriti na ovu argumentaciju, g. Robinson?

g. ROBINSON: Da, g. predsjedavajući. Po našem mišljenju bilo bi poželjno da se od svjedočkinje zatraži da usmeno iznese eventualne komentare u vezi s ovim dokumentima i mislimo da to opterećuje cjelokupan spis, a posebno opterećuje nas s obzirom na ograničenja koja su nam postavljena prilikom prihvatanja bez posredstva svjedoka. S druge strane, shvatamo da, ukoliko bude zahtjeva za prihvatanje bez posredstva svjedoka, onda je ovo vjerovatno -- većina ih spada u kategoriju dokumenata koji bi možda mogli biti podneseni kao zahtjev za prihvatanje bez posredstva svjedoka pri kraju dokaznog postupka ili u određenom trenutku tokom tog postupka. A kada se sve uzme u obzir smatramo da je poželjno da što više informacija koje Vijeće prima bude primljeno usmeno, ali da se i nama da dovoljno vremena da iznesemo naše viđenje istih. Hvala.

4. Pošto je razmotrilo ove argumente, Vijeće je ponovilo svoj ranije izraženi stav da zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka treba koristiti kao posljednje sredstvo i stoga je pozvalo tužioca da dokumente iz Dodatka B predoči Dorothei Hanson tokom njenog svjedočenja. Međutim, Vijeće je napomenulo da će, ukoliko joj neki od ovih dokumenata ne budu predočeni do kraja njenog svjedočenja, donijeti obrazloženu odluku u vezi s preostalim dokumentima iz Dodatka B "tako da se ovo pitanje više ne pojavljuje".⁷

⁶ Pretres, T. 14499–14500 (9. juni 2011.).

⁷ Pretres, T. 14501 (9. juni 2011.).

Pravni savjetnik optuženog zatim je razjasnio da je dokument na koji je iznio prigovor bio novinski članak iz lista "Kozarski vjesnik" (broj na osnovu pravila 65ter: 05029), na osnovu toga što je Vijeće ranije konstatovalo da novinski članci nisu prihvatljivi putem zahtjeva za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka.⁸

5. Na kraju svjedočenja Dorothee Hanson, tužilac je obavijestio Vijeće da gđi Hanson tokom svjedočenja nije predočeno 12 od 34 dokumenta iz Dodatka B i da stoga predlaže njihovo prihvatanje bez posredstva svjedoka, za sve potrebe. Ti dokumenti su shodno pravilu 65ter označeni sljedećim brojevima: 00170, 01552, 15369, 01540, 17248, 07866, 01092, 07113, 05750, 08539, 00803 i 06689. Tužilaštvo je takođe napomenulo da više ne namjerava da ponudi dokument na koji je optuženi iznio prigovor (odnosno, dokument kojem je na osnovu pravila 65ter dodijeljen broj 05029).⁹

6. Pravni savjetnik optuženog je u odgovoru naveo da 12 dokumenata iz Dodatka B o kojima je riječ ne treba prihvatiti bez posredstva svjedoka budući da nisu bili predočeni gđi Hanson, što znači da se njima nije postupalo u skladu s uputstvom koje je Vijeće dalo na početku njenog svjedočenja. Međutim, on nije iznio nikakve konkretne prigovore u vezi s bilo kojim od tih 12 dokumenata iz Dodatka B.¹⁰

II. Mjerodavno pravo

7. Pravilo 89 Pravilnika predviđa, u relevantnom dijelu, sljedeće:

- (C) Vijeće može prihvatiti bilo koji relevantan dokaz za koji smatra da ima dokaznu vrijednost.
- (D) Vijeće može izuzeti dokaz ako potreba da se osigura pravično suđenje znatno preteže nad njihovom dokaznom vrijednošću.

8. Vijeće podsjeća, kao što je to činilo u ranijim odlukama po zahtjevima za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka, da prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka predstavlja praksu koja je ustaljena u precedentnom pravu Međunarodnog suda.¹¹ Dokazi se mogu prihvatiti bez posredstva svjedoka ako se utvrdi da ispunjavaju uslove iz pravila 89, to jest

⁸ Pretres, T. 14501 (9. juni 2011.).

⁹ Pretres, T. 14935–14937 (20. juni 2011.).

¹⁰ Pretres, T. 14969–14970 (20. juni 2011.).

¹¹ Odluka po Prvom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, 13. april 2010. (dalje u tekstu: Odluka po Prvom zahtjevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka), par. 5 (reference izostavljene); Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se dokumentacija sa sjednica Skupštine Republike Srpske prihvati bez posredstva svjedoka, 22. juli 2010., par. 4.

ako su relevantni, imaju dokaznu vrijednost i posjeduju dovoljno pokazatelja autentičnosti.¹² Ako su uslovi iz tog pravila ispunjeni, Vijeće zadržava diskreciono ovlaštenje nad prihvatanjem dokaza, uključujući putem pravila 89(D).¹³

9. Vijeće takođe podsjeća na svoj "Nalog u vezi s procedurom za vođenje sudskog postupka" (dalje u tekstu: Nalog) u kom se u vezi sa svakim zahtjevom za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka navodi sljedeće:

Strane u postupku će podnošenje podnesaka bez posredstva svjedoka svesti na najmanju moguću mjeru. Strana koja zatraži prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka u zahtjevu će: i) dati kratak opis dokumenta za koji traži da bude uvršten u spis; ii) jasno naznačiti relevantnost i dokaznu vrijednost svakog dokumenta; iii) objasniti kako se taj dokument uklapa u tezu te strane, i iv) navesti pokazatelje autentičnosti tog dokumenta.¹⁴

10. U "Odluci po Prvom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka" koju je Vijeće donijelo 13. aprila 2010. (dalje u tekstu: Prva odluka u vezi s prihvatanjem dokaza bez posredstva svjedoka), ovo Vijeće je konstatovalo sljedeće:

Stoga, iako nije potrebno da se u svim okolnostima dokazi uvedu putem svjedoka, i moguće je da postoje situacije kada je primjereno da se prihvate bez posredstva svjedoka, Vijeće smatra da je najprimjerenija metoda prihvatanja dokumenta ili nekog dokaznog predmeta putem svjedoka koji može o tome da govori i da u vezi s tim odgovara na pitanja. Prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka generalno ne bi trebalo biti prvo za čim se poseže u prihvatanju dokaza. To je, naprotiv, dodatna metoda uvođenja dokaza, koju treba koristiti oprezno kako bi se strani koja to traži pomoglo da popuni određene praznine u svojoj tezi u kasnijoj fazi postupka.¹⁵

Ovo je i dalje stav Vijeća i predstavlja opštu praksu u ovom predmetu.

11. Pravilo 94*bis* uređuje proceduru koja se mora slijediti kada neka strana u postupku želi pozvati vještaka. Pored pravila 94*bis*, Vijeće je izdalo smjernice koje se odnose na prihvatanje izvještaja vještaka i na izvore koje vještak koristi prilikom sastavljanja svog izvještaja. Kada je riječ o ovom drugom, Vijeće je navelo sljedeće: "Izvori koje je neki vještak koristio prilikom sastavljanja izvještaja neće automatski biti uvršteni u spis".¹⁶ U Nalogu po Zahtjevu tužilaštva za razjašnjenje i prijedlogu u vezi sa smjernicama za vođenje postupka, izdatom 20. oktobra 2009. (dalje u tekstu: Nalog u vezi s razjašnjenjem), Vijeće je iznijelo dodatno objašnjenje o tome kada će razmatrati mogućnost prihvatanja izvora nekog izvještaja vještaka:

¹² Pravilo 89(C), (E).

¹³ Odluka po Prvom zahtjevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka, par. 5 (reference izostavljene).

¹⁴ Nalog, Dodatak A, par. R.

¹⁵ Prva odluka u vezi s prihvatanjem dokaza bez posredstva svjedoka, par. 9.

¹⁶ Nalog, Dodatak A, par. P. Vijeće je dalje navelo sljedeće: Međutim, izvještaji vještaka trebalo bi da sadržavaju popis svih izvora kako bi se Pretresnom vijeću olakšalo utvrđivanje njihove dokazne vrijednosti i, na kraju, težine koju im treba pridati".

Izveštaji vještaka trebali bi opšte uzevši biti kompletni i razumljivi sami po sebi, tako da nema potrebe da se na uvrštavanje u spis predlažu izvori koje je koristio vještak. Međutim, ako strana koja izvodi dokaze želi da predloži određene izvore kojima se služio vještak u sastavljanju svog izvještaja, ona može zatražiti od Vijeća da ih prihvati, bilo usmeno bilo pismeno. Vijeće napominje da strana koja izvodi dokaze treba biti vrlo selektivna u odnosu na izvore koje predlaže za uvrštavanje u spis, kao i da treba navesti jasne razloge zbog kojih te izvore treba prihvatiti pored samog izvještaja vještaka.¹⁷

12. Nešto kasnije, u odluci koja se odnosi na drugog vještaka, odnosno Richarda Philippsa, Vijeće je dodatno razjasnilo svoj stav u vezi s prihvatanjem izvornih dokumenata:

Odgovarajuće kvalifikovani vještaci svojim izvještajima pružaju Vijeću sintezu i analizu opsežnog i često složenog tehničkog materijala i time oslobađaju Vijeće obaveze da to samo uradi. Kao takvi, dokumenti i drugi predmeti koji čine materijal s izvornim informacijama ne prihvataju se u spis na osnovu svog materijalnog sadržaja. Naprotiv, svrha prihvatanja materijala s izvornim informacijama jeste da se Vijeću omogući da provjeri, ako je potrebno, osnovu na kojoj je vještak donio svoje zaključke, kao i to kako je izvršena relevantna analiza. Stoga ti dokumenti služe kao pomoć Vijeću u utvrđivanju težine koju će pripisati izvještaju vještaka. Međutim, Vijeće napominje da ako svjedok kasnije o sadržaju dokumenta koji je ranije prihvaćen kao dokument s izvornim informacijama govori na taj način da time utiče na to da dokument postane prihvatljiv zbog svog sadržaja, status dokumenta se može promijeniti kako bi njegov novi status odrazio činjenicu da je prihvaćen za korišćenje u sve svrhe.¹⁸

Još jednom, ovo je i dalje stav Vijeća i predstavlja opštu praksu u ovom predmetu.

III. Diskusija

A. Zahtjevi za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka i izvorni dokumenti

13. Na početku, Vijeće napominje da način na koji je tužilac podnio Zahtjev, odnosno kao dio Obavještenja, nije odgovarajući način za podnošenje zahtjeva za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka budući da on, suprotno argumentima tužioca, nije ni u skladu sa smjernicama koje se odnose na zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka niti sa smjernicama koje se odnose na prihvatanje izvornih dokumenata. Vijeće napominje da ovo nije prvi put da tužilaštvo podnosi neki zahtjev za prihvatanje bez posredstva svjedoka koji je na neki način povezan s jednim od njegovih svjedoka. U stvari, čini se da se radi o praksi koja se razvija u ovom predmetu, naročito kada je riječ o vještacima, koja je u suprotnosti s uputstvima Vijeća.¹⁹ Dokumenti ponuđeni u takvim zahtjevima za prihvatanje dokaza bez

¹⁷ Nalog u vezi s razjašnjenjem, par. 5.

¹⁸ Odluka po podnesku tužilaštva o relevantnosti određenih dokumenata koji se odnose na svjedočenje Richarda Philippsa, s Dodatkom A, 9. juli 2010. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Philippsom), par. 10.

¹⁹ V. npr. Obavještenje tužilaštva u vezi s izvještajima vještaka Patricka Treanora, 25. maj 2011., Dodatak B; Podnesak tužilaštva s izvještajima vještaka Roberta Donije na osnovu pravila 94bis, 5. februar 2010., Dodatak B; Obavještenje tužilaštva u vezi s izvještajem vještaka dr Christiana Nielsena, 24. juni 2011., Dodatak B. Tužilaštvo je takođe podnijelo zahtjev za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka poslije svjedočenja majora Francisa Roya Thomasa, v. Zahtjev tužilaštva za prihvatanje jednog dokaznog predmeta bez posredstva svjedoka poslije iskaza majora Thomasa, 7. oktobar 2011. Najzad, iako su u obavještenju o svjedoku koje se odnosi na Richarda Philippsa dokumenti koji su u njemu navedeni ponuđeni kao "povezani dokazni predmeti",

posredstva svjedoka se, uslijed toga, ne predočavaju svjedocima koji su očigledno u najboljoj poziciji da ih komentarišu, bez obzira na to što se ti svjedoci već nalaze na klupi za svjedoke. Iako je za pohvalu to što tužilac pokušava da uštedi sudsko vrijeme, njemu je već odobren znatan broj sati u sudnici tokom kojih treba okončati svoj dokazni postupak.²⁰ Stoga, tužilac treba nastojati da uspostavi odgovarajuću ravnotežu između korištenja vremena koje mu je dodijeljeno za izvođenje dokaza, uključujući dokumentarne dokaze, istovremeno se pridržavajući smjernica Vijeća u najvećoj mogućoj mjeri.

14. Pored toga, podnošenje zahtjeva za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka u sklopu obavještenja o svjedocima takođe ograničava mogućnost optuženog da na takve zahtjeve odgovori u roku od 14 dana koji je predviđen pravilom 126*bis*, budući da se obavještenja o svjedocima uglavnom podnose nekoliko dana prije nego što svjedok treba dati iskaz, a odlučivanje o prihvatanju dokumenata koji se u njemu navode obično se vrši tokom, ili po okončanju iskaza tog svjedoka. Prema tome, Vijeće više neće prihvatati zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka koji se podnose u sklopu obavještenja u vezi sa svjedocima. Umjesto toga, zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka treba podnositi kao samostalne podneske, *odvojeno* od obavještenja o svjedocima, omogućavajući tako optuženom vrijeme na koje ima pravo da odgovori u skladu sa Pravilnikom.

15. Pored toga, kada je riječ o vještacima, Vijeće napominje da je tužilaštvo počelo koristiti zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka kao sredstvo za predlaganje u dokaze izvornog materijala koji vještaci koriste u pripremi svojih izvještaja. To je opet u suprotnosti s uputstvom Vijeća da izvještaji vještaka trebaju biti potpuni i razumljivi bez takvog materijala i da, ukoliko treba prihvatiti izvorne dokumente, strana koja ih predočava mora biti "veoma selektivna" u njihovom predlaganju. Predlaganje velikog broja izvornih dokumenata bez posredstva svjedoka u vezi s više različitih vještaka, po mišljenju Vijeća, nije veoma selektivno. To je takođe u suprotnosti sa stavom Vijeća da izvorne dokumente, ukoliko nisu predočeni svjedoku, ne treba prihvatati zbog njihovog materijalnog sadržaja nego samo kao sredstvo za verifikovanje osnova na kojima je neki konkretni vještak došao do svojih

---

oni su u stvari ponuđeni bez posredstva svjedoka budući da nisu pomenuti u spojenoj izjavi. V. Odluka u vezi s Philippsom, par. 7.

²⁰ Dana 6. oktobra 2009. godine, tokom pretpretresne konferencije, Pretresno vijeće je izdalo usmeni nalog na osnovu pravila 73*bis*(C), kojim je dodijelilo tužiocu najviše 300 sati za izvođenje dokaza. Pretpretresna konferencija, T. 467 (6. oktobar 2009.). V. takođe Odluka o primjeni pravila 73*bis*, 8. oktobar 2009., par. 7.

zaključaka.²¹ U tom pogledu, Vijeće takođe podsjeća da ako, nekom kasnijom prilikom, neki svjedok razgovara o sadržaju nekog dokumenta koji je ranije prihvaćen kao izvorni dokument na takav način da taj dokument postane prihvatljivim i na osnovu sadržaja, njegov status može biti promijenjen kako bi odražavao da se prihvata za sve potrebe. Najzad, iako tužilac tačno tvrdi da je Vijeće ranije prihvatalo dokumente bez posredstva svjedoka u vezi s jednim drugim vještakom, odnosno Robertom Donijom, Vijeće napominje da je to bilo prije nego što je jasno iznijelo svoj stav o prihvatanju izvornih dokumenata koji nisu korišteni tokom svjedočenja svjedoka, kako je navedeno gore u paragrafu 12. Vijeće još jednom naglašava da zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka treba svesti na minimum i ne koristiti ih kao sredstvo za predlaganje u dokaze dokumenata koji su korišteni kao izvorni materijal. Prema tome, ukoliko tužilac želi neki izvorni dokument ponuditi u dokaze zbog njegovog materijalnog sadržaja, on mora predočiti taj dokument vještaku dok se taj vještak nalazi na klupi za svjedoke. U tom pogledu, Vijeće napominje da dr Christian Nielsen, još jedan vještak, treba uskoro dati iskaz i da obavještenje o njemu takođe sadrži zahtjev za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka. Vijeće ovim upućuje tužioca da dokumente koje predlaže bez posredstva svjedoka predoči dr Nielsenu kad on zauzme mjesto na klupi za svjedoke, ukoliko želi zatražiti njihovo uvrštavanje u spis.

16. Najzad, Vijeće je već izjavilo i podsjeća strane u postupku da, iako možda postoji dojam da prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka dovodi do uštede određenog vremena u sudnici, ono može, u stvari, produžiti postupak s obzirom na ogromnu količinu tako prihvaćenih dokaza.²² To posebno vrijedi ukoliko strane u postupku nastave da redovno vezuju zahtjeve za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka za određene svjedoke i tako koriste te svjedoke kao zaštitnu mrežu kada istekne vrijeme ili kao dodatno sredstvo za prihvatanje još više dokumenata. U skladu s tim, iz svih gorenavedenih razloga, Vijeće će u ovoj fazi razmotriti samo to da li 12 preostalih dokumenata iz Dodatka B treba uvrstiti u spis kao *izvorne dokumente*, umjesto prihvatiti ih za sve potrebe.

B. Dokumenti iz Dodatka B

17. Vijeće podsjeća da se optuženi generalno protivi prihvatanju 12 dokumenata iz Dodatka B bez posredstva svjedoka na osnovu toga što su oni trebali biti predočeni Dorothei Hanson

---

²¹ V. par. 12, gore.

kada je davala svoj iskaz, ali da istovremeno ne iznosi nikakve prigovore na svaki od dotičnih 12 dokumenata. Vijeće smatra da prihvatanje ovih 12 dokumenata isključivo kao referentnog pomagala otklanja bojazni optuženog u vezi s njihovim prihvatanjem u opštem smislu. Budući da se radi o izvornom materijalu, Vijeće neće razmatrati sadržaj tih dokumenata i, još jednom, oni mogu biti korišteni samo da pomognu Vijeću u ocjenjivanju dokazne vrijednosti izvještaja vještaka gđe Hanson, ako to bude potrebno.

18. Pošto je pregledalo 12 dokumenata iz Dodatka B, Vijeće napominje da je tužilac, prilikom utvrđivanja relevantnosti svakog dokumenta za svoju tezu, kao i toga gdje se pominju u izvještaju Dorothee Hanson i kako se uklapaju u njeno svjedočenje, jasno povezoao ove dokumente s izvještajem gđe Hanson. Prema tome, Vijeće će, ako bude potrebno, biti u mogućnosti da verifikuje osnovu na kojoj je Dorothea Hanson došla do svojih zaključaka. Iz tog razloga, Vijeće je mišljenja da su 12 dokumenata iz Dodatka B prihvatljivi kao izvorni dokumenti za izvještaj vještaka gđe Hanson.

19. Iako se tužilaštvo takođe pozabavilo dodatnim razlozima iz kojih ovih 12 dokumenata treba uvrstiti u spis pored izvještaja vještaka gđe Hanson, odnosno činjenicu da su oni relevantni i za druga pitanja u ovom predmetu, Vijeće upućuje na svoju diskusiju gore.²³ Stoga, ukoliko neki drugi svjedok bude govorio o tih 12 dokumenata iz Dodatka B, Vijeće će ih razmotriti tek kada bude utvrđivalo težinu koju treba pridati svjedočenju vještaka gđe Hanson.

IV. Dispozitiv

20. U skladu s tim, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 89 i 94*bis* Pravilnika, ovim djelimično **ODOBRAVA** Zahtjev, i:

- (a) **NALAŽE** da se kao izvorni dokumenti za izvještaj vještaka Dorothee Hanson na osnovu pravila 65*ter* u spis 12 uvrsti dokumenata iz Dodatka B sa sljedećim brojevima: 00170, 01552, 15369, 01540, 17248, 07866, 01092, 07113, 05750, 08539, 00803 i 06689; i

---

²² Odluka po Zahtjevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka: general Michael Rose, 29. oktobar 2010., par. 9.

²³ V. par. 13–16.

(b) **TRAŽI** od Sekretarijata da odredi brojeve dokaznog predmeta za gorenavedenih 12 dokumenata iz Dodatka B, i da za svaki od njih u sistemu *eCourt* unese zabilješku u kojoj će navesti da su oni prihvaćeni kao izvorni dokumenti samo za potrebe referenci.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 27. juna 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]